

11 SISÄASIAINHALLINTO

Valtion alue- ja paikallishallinnon palvelutavoitteiden saavuttamisen arvioinnista julkaistaan myöhemmin erillinen raportti.

12 HALLINNONALOJEN YHTEINEN ARVIOINTIKOHDE

12.1 Liikenneturvallisuus poikkihallinnollisena arviointikohteena

Arvioinnin taustaa

Liikenneturvallisuus oli nyt kolmannen kerran mukana lääninhallituksen peruspalvelujen arvioinnissa poikkihallinnollisena arviointikohteena. Edellisen kerran liikenneturvallisuutta arvioitiin vuonna 2003. Vuoden 2005 arviointityö tehtiin yhteistyössä lääninhallituksen liikenneosaston, poliisiosaston ja sosiaali- ja terveysosaston kanssa, mukana oli myös sivistysosaston edustaja.

Liikenneturvallisuustyön tavoitteet perustuivat valtakunnalliseen liikenneturvallisuussuunnitelmaan vuosille 2001 - 2005, valtioneuvoston periaatepäätökseen tieliikenteen turvallisuuden parantamisesta sekä läänin asettamiin tavoitteisiin omissa liikenneturvallisuusstrategiassaan.

Arviointiasetelma

Arvioinnin kohteena olivat läänin liikenneturvallisuustilanne, lääninhallituksen kunnille antama liikenneturvallisuustyön tuki sekä kuntien liikenneturvallisuustyön tila. Arviointimittareina käytettiin henkilövahinko-onnettomuuksia ja liikenneonnettomuuksissa kuolleiden ja loukkaantuneiden lukumääriä. Mukana olivat myös rattiopumukset, liikenneerikokset ja -rikkomukset sekä poliisin liikennevalvontaan käytetty työaika. Uutena kohteena oli ajoterveyden ja ajo-oikeuden valvonta.

Lääninhallituksen kunnille järjestämät tilaisuudet ja muut liikenneturvallisuuteen liittyvät palvelut kuvasivat läänin liikenneturvallisuustyön tukea kunnille. Kuntien liikenneturvallisuustyön tilaa arvioitiin liikenneturvallisuussuunnitelmien määrällä ja ajantasaisuudella sekä liikenneturvallisuusryhmien toiminnalla. Kunnat arvioivat itse oman alueensa liikenneturvallisuustilannetta vuodelta 2005. Lopuksi selvitettiin, sisältyykö turvallisuus koulukyytien ja muiden kunnan tilaamien kuljetusten arviointi- ja valintakriteereihin ja onko kunnassa laadittu yhteiset pelisäännöt koululaiskuljetusten liikenneturvallisuudesta.

Arviointiaineisto

Kuntien liikenneturvallisuustyön tilaa koskevat tiedot koottiin kuntien liikenneturvallisuusyhdyshenkilöille lähetetyn kyselyn avulla. Tämän lisäksi hyödynnettiin läänin liikenneturvallisuustoimijahankkeen kuntakyselyä. Kaakkois-Suomen tiepiiri ja Savo-Karjalan tiepiiri päivittivät läänin kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmätiedot. Tukena työssä olivat myös Tilastokeskuksen ja Tiehallinnon onnettomuustiedot, poliisin tulostietojärjestelmä ja läänin- ja maakuntaryhmien kokousmuistiot sekä muu lääninhallituksen toiminta-aineisto.

12.2 Läänin liikenneturvallisuusstrategia

12.2.1 Tavoitteet ja toiminnan painopisteet

Itä-Suomen läänissä on noudatettu valtakunnalliseen liikenneturvallisuussuunnitelmaan kirjattua liikenneturvallisuusvisiota, jonka mukaan tieliikennejärjestelmä on suunniteltava siten, että sääntöjä noudattava, asianmukaiset tiedot ja taidot omaksunut henkilö ei kuole eikä loukkaannu vakavasti liikenteessä. Inhimillinen virhe ei saa johtaa kuolemaan.

Itä-Suomen lääninhallitus on toteuttanut valtioneuvoston periaatepäätöstä tieliikenteen turvallisuuden parantamisesta (18.1.2001) ja vuosille 2001 - 2005 laadittua valtakunnallista liikenneturvallisuussuunnitelmaa. Itä-Suomen läänin toinen liikenneturvallisuussuunnitelma valmistui vuonna 2003. Läänin liikenneturvallisuussuunnitelmassa tavoitteeksi asetettiin tieliikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden lukumäärän selkeä väheneminen valtakunnan tavoitteiden mukaisesti siten, että vuonna 2010 läänissä tieliikenteessä kuolee alle 35 ja loukkaantuu alle 500 henkilöä.

Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelman tavoitteina ovat:

- liikenneturvallisuuden arvostuksen lisääminen
- taajamien liikenneturvallisuuden parantaminen
- kuljettajiin vaikuttaminen
- suistumis- ja kohtaamisonnettomuuksien vähentäminen ja niiden seurausten lieventäminen
- paikallisten liikenneongelmien vähentäminen.

Liikenneturvallisuuden arvostuksen lisääminen ja sitä kautta kuntien aktivoiminen liikenneturvallisuustyöhön nähtiin suunnitelman tärkeimmäksi osa-alueeksi.

12.2.2 Yhteistyö hallinnonalojen ja eri sidosryhmien kanssa

Lääninhallitus toimii liikenneturvallisuustyön yhteen sovittavana viranomaisena Itä-Suomen läänissä. Läänissä toimii läänin liikenneturvallisuusryhmä ja kolme maakunnallista liikenneturvallisuusryhmää. Läänin liikenneturvallisuusryhmä ohjaa Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuustyötä. Siihen ja maakunnallisiin liikenneturvallisuusryhmiin on koottu keskeiset liikenneturvallisuustyötä tekevät tahot yhteistyöhön ja ajatusten vaihtoon. Työn painopiste on siirtynyt maakunnallisten ryhmien toimintaan. Maakunnalliset liikenneturvallisuusryhmät toimivat itsenäisesti tukien ja kannustaen alueensa kuntien liikenneturvallisuustyötä.

Liikenneturvallisuusyhteistyö toimii pitkälti juuri liikenneturvallisuusryhmien kautta. Yhteistyö toimii hyvin eri tahojen välillä, sitä vaikeuttaa kuitenkin resurssien puute. Yhteistyön ja eri alojen osaamisen hyödyt tulevat esille muun muassa seminaarien, kuntatilaisuuksien ja yhteisten tapahtumien valmistelussa. Pääasialliset liikenneturvallisuustyötä tekevät tahot ovat Liikenneturva, poliisi ja liikkuva poliisi, Tiehallinto, lääninhallitus ja kunnat.

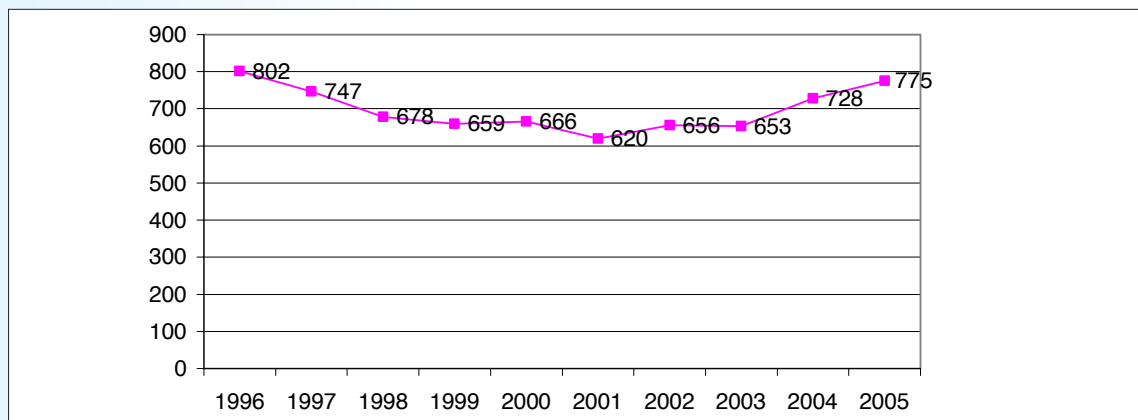
Itä-Suomen läänissä käynnistyi vuoden 2005 alusta läänin liikenneturvallisuustoimijahanke Savo-Karjalan tiepiiriin, Kaakkois-Suomen tiepiiriin ja Itä-Suomen lääninhallituksen aloitteesta. Kyseessä on liikenne- ja viestintäministeriön kehittämishanke, jonka tavoitteena on parantaa läänin liikenneturvallisuutta ja edistää liikenneturvallisuushankkeita sekä yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Hankkeen painopisteenä on tukea ja aktivoida kuntien liikenneturvallisuustyötä. Kyseessä on kaksi - kolmevuotinen kehittämishanke, jonka tekemisestä vastaavat konsulttiyhteisö SITO-yhtiöt ja Tieliikelaitos. Työtä ohjaa ohjausryhmä, johon kuuluvat työn toimeksiantajien sekä poliisin, Liikenneturvan ja kuntien edustajat.

Liikenneosaston liikenneturvallisuusyhdyshenkilö on mukana sosiaali- ja terveysosaston koordinoimassa Itä-Suomen lääninhallituksen poikkihallinnollisessa päihderyhmässä.

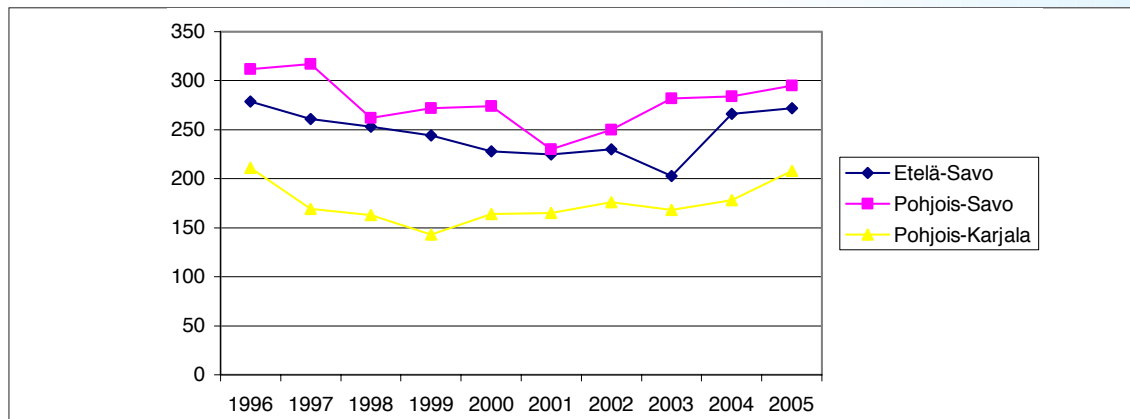
12.3 Läänin liikenneturvallisuustilanne

12.3.1 Henkilövahinko-onnettomuuksien kehitys 1996 - 2005

Tilastokeskus otti käyttöön vuoden 2003 alussa tieliikenneonnettomuuksien osalta uuden tietojärjestelmän. Kyseisenä vuonna henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien ja loukkaantuneiden määrä kasvoi edellisvuosista. Suurin osa kasvusta selittyi kuitenkin tarkempien tilastointiperusteiden käyttöönotolla. Itä-Suomen läänissä henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet pysyivät kuitenkin vuonna 2003 edellisen vuoden tasossa. Vuoden 2003 jälkeen henkilövahinko-onnettomuudet kääntyivät kasvuun myös Itä-Suomen läänissä. Vuonna 2005 onnettomuudet lisääntyivät eniten Pohjois-Karjalassa (22 %) edellisten vuosien keskiarvoon verrattuna. Paras tilanne oli Pohjois-Savossa, missä onnettomuudet kasvoivat noin seitsemän prosenttia.

KUVIO 48. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrän muutos Itä-Suomen läänissä vuosina 1996 - 2005. (Itä-Suomen lääni perustettiin vuonna 1997) Vuoden 2005 tieto on ennakkotieto. Lähde: Tilastokeskus

KUVIO 49. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrän muutos Itä-Suomen läänin maakunnissa 1996 - 2005*. Vuoden 2005 tieto on ennakkotieto. Lähde: Tilastokeskus

12.3.2 Kuolleiden ja loukkaantuneiden määrät ja niiden kehitys viimeisen viiden vuoden aikana läänissä ja maakunnissa

Vaikka henkilövahinko-onnettomuudet kasvoivatkin läänissä vuonna 2005, liikenneonnettomuuksissa kuolleiden määrä väheni kaikissa maakunnissa lukuun ottamatta Pohjois-Karjalaa. Tieliikenteessä kuolleiden lukumäärä laski eniten vuonna 2005 Pohjois-Savossa (52 %) neljän edellisen vuoden keskiarvoon verrattuna. Sen sijaan läänissä oli vuonna 2005 tieliikenteessä loukkaantuneita 16 % enemmän kuin neljänä edellisenä vuonna keskimäärin. Loukkaantuneiden lukumäärä kasvoi eniten Etelä-Savossa (21 %).

TAULUKKO 80. Tieliikenteessä loukkaantuneet ja kuolleet maakunnittain viimeisen viiden vuoden aikana

Maakunta	2001		2002		2003		2004		2005	
	Loukkaantuneet	Kuolleet	Loukkaantuneet	Kuolleet	Loukkaantuneet	Kuolleet	Loukkaantuneet	Kuolleet	Loukkaantuneet	Kuolleet
Etelä-Savo	284	20	299	26	271	8	350	19	365	17
Pohjois-Savo	327	20	321	24	390	25	332	24	393	11
Pohjois-Karjala	215	12	227	21	198	14	231	16	245	16
Itä-Suomen lääni	826	52	847	71	859	47	913	59	1 003	44

Lähde: Tilastokeskus

TAULUKKO 81. Tieliikenteessä kuolleet maakunnittain Itä-Suomen läänissä 100 000 asukasta kohti

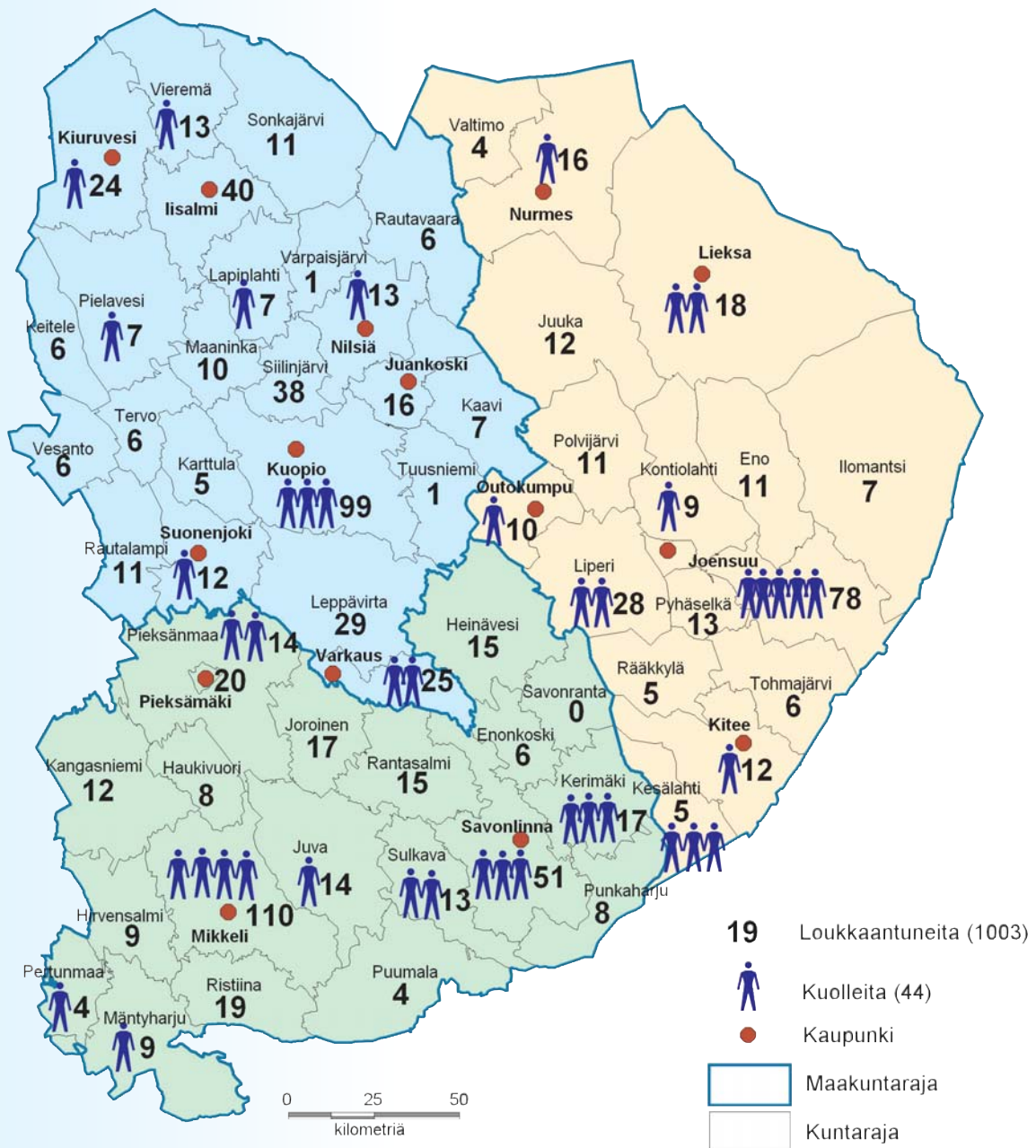
Maakunta	2001	2002	2003	2004	2005	Keskiarvo
Etelä-Savo	11,9	15,8	4,9	11,7	10,6	11,0
Pohjois-Savo	7,9	9,5	9,9	9,5	4,4	8,2
Pohjois-Karjala	7,0	12,3	8,2	9,5	9,5	9,3
Itä-Suomen lääni	8,8	12,1	8,0	10,1	7,6	9,3
Koko maa	8,4	8,0	7,3	7,2	7,0	7,6

Lähde: Tilastokeskus

TAULUKKO 82. Tieliikenteessä loukkaantuneet maakunnittain Itä-Suomen läänissä 100 000 asukasta kohti

Maakunta	2001	2002	2003	2004	2005	Keskiarvo
Etelä-Savo	171	182	166	216	227	192
Pohjois-Savo	129	127	155	132	157	140
Pohjois-Karjala	125	133	117	137	146	132
Itä-Suomen lääni	140	144	147	157	173	152
Koko maa	162	157	175	168	171	167

Lähde: Tilastokeskus

Maakunta	Kuolleet	Loukkaantuneet
Etelä-Savo	17	365
Pohjois-Savo	11	393
Pohjois-Karjala	16	245

KUVIO 50. Tieliikenteessä kuolleet ja loukkaantuneet kunnittain Itä-Suomen läänissä vuonna 2005 (Lähde: Tilastokeskus)

12.3.3 Henkilövahinko-onnettomuuksien osuus yleisillä teillä, kaduilla ja kaavateillä läänissä ja maakunnissa vuonna 2005

Itä-Suomen läänissä tapahtui vuoden 2005 ennakkotietojen mukaan 775 henkilövahinko-onnettomuutta, mikä on 122 onnettomuutta enemmän kuin edellisellä arviointivuonna 2003. Suurin osa näistä onnettomuuksista sattui kaduilla ja kaavateilla, toisin kuin vuonna 2003, jolloin suurin osa henkilövahinko-onnettomuuksista (69 %) sattui yleisillä teillä. Katujen ja kaavateiden onnettomuudet ovatkin lisääntyneet selvästi edelliseen arviointiin verrattuna.

TAULUKKO 83. Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien osuus yleisillä teillä, kaduilla ja kaavateillä maakunnittain Itä-Suomen läänissä vuonna 2005

Maakunta	Kaikki onnettomuudet	Yleisillä teillä tapahtuneet	Osuus kaikista onnettomuuksista	Kaduilla ja kaavateillä tapahtuneet	Osuus kaikista onnettomuuksista
Etelä-Savo	272	135	50 %	137	50 %
Pohjois-Savo	295	137	46 %	158	54 %
Pohjois-Karjala	208	99	48 %	109	52 %
Koko lääni	775	371	48 %	404	52 %

Lähde: Tilastokeskus, Kaakkois-Suomen tiepiiri ja Savo-Karjalan tiepiiri

12.3.4 Rattijuopumusten määrä ja kehitys viiden vuoden aikana läänissä ja maakunnissa

Suomen alkoholioloissa tapahtui vuonna 2004 kolme muutosta: alkoholijuomien matkustajatuonti toisista EU:n jäsenvaltioista vapautui 1.1.2004, alkoholiverotusta alennettiin 1.3.2004 ja Viro liittyi EU:n jäseneksi 1.5.2004.

Itä-Suomen läänin maakunnista Pohjois-Savossa on perinteisesti korkea alkoholin kulutus, joka näkyy myös rattijuopumustilastoissa. Edellä mainitut alkoholiolojen muutokset näkyvät suoraan Pohjois-Savon rattijuopumustilastoissa.

Sisäasiainministeriön poliisiosaston, liikkuva poliisin, Helsingin Yliopiston oikeuslääketieteen laitoksen ja Kansanterveyslaitoksen yhteistyössä vuosittain toteuttama rattijuopumusten seurantalutkimus osoitti, ettei rattijuopojen määrässä liikennevirrassa ole tapahtunut muutoksia. Sen sijaan alkoholia nauttineiden, mutta alle langetta- van rajan jääneiden kuljettajien määrä (r-frekvenssi) oli merkittävästi korkeampi vuonna 2005 verrattuna vuoteen 1996. Vuoden 2005 tulokset pysyivät samalla tasolla kuin vuosina 2003 - 2004, joten alkoholijuomien veroalennus ei ole ainakaan toistaiseksi vaikuttanut alkoholia nauttineiden kuljettajien määrään liikennevirrassa.

TAULUKKO 84. Rattijuopumusten määrä viimeisen viiden vuoden aikana läänissä, maakunnissa ja kihlakunnissa

Rattijuopumusten lukumäärä		2001	2002	2003	2004	2005
Etelä-Savo	Juva	190	187	190	180	170
	Mikkeli	414	452	420	436	463
	Pieksämäki	160	135	138	116	172
	Savonlinna	319	308	288	341	344
	Etelä-Savo	1 083	1 082	1 036	1 073	1 149
Pohjois-Savo	Koillis-Savo	147	153	178	190	191
	Kuopion seutu	546	564	568	714	657
	Sisä-Savo	114	125	121	120	147
	Varkauden seutu	187	221	255	267	221
	Ylä-Savo	389	443	367	527	486
	Pohjois-Savo	1 383	1 506	1 489	1 818	1 702
Pohjois-Karjala	Iloanta	40	52	48	54	48
	Joensuu	538	569	593	600	647
	Kitee	164	167	172	196	169
	Lieksa	105	90	79	97	79
	Nurmes	142	113	124	128	168
	Pohjois-Karjala	989	991	1 016	1 075	1 111
Itä-Suomi		3 455	3 579	3 541	3 966	3 962

Lähde: Poliisin tulostietojärjestelmä

Itä-Suomen läänissä vuoden 2005 tilastoissa alkoholia nauttineiden määrä oli huomattavasti maan keskiarvoa korkeampi. Kevään 2005 tutkimuksissa nauttineiden prosentuaalinen osuus oli 0,90 puhallutettujen autoilijoiden määrästä, kun maan keskiarvo oli 0,69. Syksyn tutkimuksissa vastaavat luvut olivat 0,86 ja 0,72. Tässä suhteessa Pohjois-Savon maakunta ei erottunut läänin sisällä. Tästä voi vetää sen johtopäätöksen, että Pohjois-Savon rattijuopumuksiin syyllistyvät alkoholiolosuhteelliset uusijat, joita poliisipartiot ottavat kiinni satunnaisesti. Rattijuopumustutkimuksien mukaan kiinnijääneiden rattijuopojen määrä Itä-Suomen läänissä ei poikennut muusta valtakunnasta. Edelleen tutkimukset osoittavat, että massiivisissa puhallusratsioissa rattijuopumuksiin syyllistyneet eivät jääneet kiinni, vaan poliisipartiot poimivat ne liikennevirrasta. Partioiden omaloitteisesti kiinni ottamien rattijuopojen osuus oli noin 40 prosenttia.

12.3.5 Liikenne rikokset ja liikenne rikkomukset sekä liikenteen valvontaan käytetty työpanos Itä-Suomen läänissä vuosina 2002 - 2005

Liikenne rikosten ja rikkomusten määrät kasvoivat vuosina 2004 ja 2005 vuosien 2002 - 2003 keski-arvoista koko läänissä ja maakuntien osalta Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnissa. Lisäys johtui automaattisen liikenteenvalvonnassa olevien tieosuuksien lisääntymisestä edellä mainituissa maakunnissa. Automaattisen liikenteenvalvonnan suoritelmäärä vuonna 2005 oli 9 437 kpl, mikä on 19,6 prosenttia koko läänin liikennesuoritteista (rangaistusvaatimukset ja rikesakot).

TAULUKKO 85. Liikenne rikosten ja liikenne rikkomusten määrä viimeisen neljän vuoden aikana läänissä, maakunnissa ja kihlakunnissa

Liikenne rikosten -ja rikkomusten määrä Kihlakunta	2002	2003	2002 - 2003 ka.	2004	2005
Ilomantsi	337	252	295	277	308
Joensuu	5 059	5 469	5 264	5 539	6 889
Juva	3 039	3 572	3 306	3 707	3 837
Kitee	1 663	2 023	1 843	2 013	1 734
Koillis-Savo	1 315	1 393	1 354	1 734	1 518
Kuopion seutu	5 661	7 086	6 374	7 795	7 611
Lieksa	1 029	1 018	1 024	1 136	881
Mikkeli	5 035	4 946	4 991	5 162	5 128
Nurmes	1 330	1 626	1 478	1 865	1 884
Pieksämäki	1 700	1 615	1 658	1 675	1 804
Savonlinna	2 670	2 858	2 764	2 942	2 738
Sisä-Savo	1 603	1 695	1 649	1 698	3 803
Varkauden seutu	3 631	5 035	4 333	5 542	5 023
Ylä-Savo	5 470	4 814	5 142	5 864	4 915
Itä-Suomi	39 542	43 402	41 472	46 949	48 073

Liikenne rikosten -ja rikkomusten määrä Maakunta	2002	2003	2002 - 2003 ka.	2004	2005
Etelä-Savo	12 444	12 991	12 718	13 486	13 507
Pohjois-Savo	17 680	20 023	18 852	22 633	22 870
Pohjois-Karjala	9 418	10 388	9 903	10 830	11 696
Itä-Suomi	39 542	43 402	41 472	46 949	48 073

Myös liikenteen valvontaan käytettyjen työtuntien määrä kasvoi. Osaltaan tämän selittää automaattisen liikenteen valvonnan kasvu, mutta myös vapaasti ohjattavaa työaika suunnattiin aikaisempaa enemmän liikenteen valvontaan. Silti poliisi ei saavuttanut tavoitetasoa (20 % liikenteen valvontaan käytettävästä työajasta suhteessa kokonaistyöaikaan), vaan se oli huomattavasti alhaisempi. Liikkuvan poliisin liikenteenvalvontaan käytetyn työajan osuus väheni hieman Etelä- ja Pohjois-Savossa. Vähentymä oli kaksi ja puoli henkilötyövuotta. Sitä voi selittää virkojen aukipitämällä ja muulla satunnaisella poistumalla.

TAULUKKO 86. Paikallispoliisin tieliikennevalvonta maakunnittain

Paikallispoliisin tieliikenteenvalvonta: tuntia	2002	2003	2002 - 2003 ka.	2004	2005
Etelä-Savo	13 367	16 011	14 689	20 859	21 872
Pohjois-Savo	13 998	14 931	14 464	25 616	25 602
Pohjois-Karjala	21 123	31 033	26 078	31 791	29 746

TAULUKKO 87. Liikkuvan poliisin tieliikennevalvonta maakunnittain

Liikkuvan poliisin tieliikenteenvalvonta: tuntia	2002	2003	2002 - 2003 ka.	2004	2005
Etelä-Savo	30 643	29 797	30 220	30 180	25 657
Pohjois-Savo	17 889	18 529	18 209	18 132	17 468
Pohjois-Karjala	29 827	29 368	29 597	32 343	26 290

12.3.6 Ajoterveyden ja ajo-oikeuden valvonta

Poliisi myöntää luvan ajokortin saamiseen hakijalle, joka täyttää asetuksella säädetyt terveysvaatimukset ja jota ei alkoholin tai muun huumausaineen jatkuvan väärinkäytön vuoksi ole katsottava kuljettajana liikenteelle vaaralliseksi (tieliikennelaki 70 § 1 mom 676/1990). Poliisin on aina vaadittava hakijaa esittämään lääkärintoimitus, jos hakemusta käsiteltäessä ilmenee päihderiippuvuuteen viittaavia seikkoja (sisäasiainministeriön ohje poliiseille ”Päihderiippuvuus ja ajo-oikeus” 1998).

Euroopan neuvoston direktiivi (91/439/ETY) ei salli ajo-oikeuden myöntämistä tai uudistamista päihderiippuvaiselle henkilölle tai henkilölle, joka ei pysty olemaan ajamatta ollessaan päihteiden vaikutuksen alaisena.

Lääkärin tehtävänä on laatia ajokyvyn arviointia koskevat lääkärintoimitukset. Arviointikäytäntöjä yhtenäisti sosiaali- ja terveysministeriön julkaisema opas (”Päihderiippuvuuden arviointi ja ajokelpoisuus” 1998). Lääkärin velvollisuutena on 1.9.2004 alkaen ilmoittaa poliisille, jos henkilö on menettänyt ajamisen terveysedellytykset selvästi ja pysyvästi tai pysyväisluontoisesti. Ennen ilmoituksen tekemistä potilaalle on kerrottava velvollisuudesta ilmoituksen tekemiseen ja terveydentilan vaikutuksesta ajokyvyn. Salassapitovelvollisuus ei saa estää lääkäreitä tekemästä ilmoitusta. (Tieliikennelaki 73 a § 113/2004)

Lääninhallituksen selvityksen mukaan poliisin ajokorttilupien kontrolli ei toiminut yhtenäisellä tavalla Itä-Suomen läänissä. Epätasainen toiminta ei näyttänyt riippuvan kihlakuntien koosta.

Selvityksen mukaan myös lääkärin ilmoitusvelvollisuus potilaiden ajoterveydestä toteutui melko vaihtelevasti läänin eri osissa. Eniten ilmoituksia poliisille tekivät neurologit ja yleislääkärit. Ilmoitettujen henkilöiden keski-ikä oli 68 vuotta. Potilaan suostumus ilmoituksen tekoon oli saatu vain 42 prosentissa ilmoituksista. (Viitasalo 2006.)

TAULUKKO 88. Poliisin määräämät päihderiippuvuuslausunnot vuosina 2003 - 2005 ja lääkärin ilmoitukset ajokyvyn heikkenemisestä vuonna 2005 kihlakunnittain ja maakunnittain Itä-Suomen läänissä. Lukumäärät 10 000 asukasta kohti vuonna 2005.

Itä-Suomen läänin kihlakunnat maakunnittain	Asukasluku 31.12. 2005	Poliisin määräämät päihderiippuvuuslausunnot kpl 2003 - 2005 ja kpl/10 000 as. 2005				Lääkärin ajoterveysilmoitukset		
		kpl 2003	kpl 2004	kpl 2005	kpl/10 000 as. 2005	kpl 2005	kpl/10 000 as. 2005	
Etelä-Savo	Juva	23 372	50	21	37	16	14	6
	Mikkeli	69 435	84	92	112	16	40	6
	Pieksämäki	23 264	52	46	75	32	9	4
	Savonlinna	44 490	76	63	83	19	16	4
	Etelä-Savo yht.	160 561	262	222	307	19	79	5
Pohjois-Savo	Koillis-Savo	20 877	42	75	74	35	17	8
	Kuopion seutu	114 781	264	230	333	29	40	3
	Sisä-Savo	19 389	28	32	34	18	29	15
	Varkauden seutu	34 915	47	50	39	11	18	5
	Ylä-Savo	60 137	258	269	348	58	44	7
	Pohjois-Savo yht.	250 099	639	656	828	33	148	6
Pohjois-Karjala	Ilovaara	6 421	33	39	17	27	14	22
	Joensuu	109 592	160	175	165	15	67	6
	Kitee	20 746	21	39	24	12	21	10
	Lieksa	13 726	13	30	34	25	19	14
	Nurmes	17 856	16	17	20	11	14	8
Pohjois-Karjala yht.	168 341	243	300	260	15	135	8	
Itä-Suomen läänin yhteensä	579 001	1 144	1 178	1 395	24	362	6	

Lähde: Poliisin Itä-Suomen lääninjohto

12.4 Läänin liikenneturvallisuustyön tuki kunnille

Vuonna 2005 läänissä järjestettiin kunta-, seutukunta- ja läänikohtaisia tilaisuuksia ja seminaareja. Itä-Suomen läänin vuotuinen liikenneturvallisuusseminaari pidettiin toukokuussa Mikkelissä. Tilaisuuden järjestelyissä olivat mukana lääninhallituksen lisäksi liikkuva poliisi ja Liikenneturva. Seminaarin aiheena oli turvalaitteet, mikä oli myös liikenneturvallisuusryhmien vuoden teema-aihe. Läänin liikenneturvallisuustyön vuosittaiset painopistealueet on sovittu läänin liikenneturvallisuussuunnitelmassa. Vuosittaisten teemojen avulla pyritään tukemaan kuntien eri hallintokuntien liikenneturvallisuustyötä.

Maakunnalliset liikenneturvallisuusryhmät kokoontuivat keskimäärin kolme kertaa vuonna 2005. Tämän lisäksi Pohjois-Karjalan maakuntaryhmän aktiivinen työjaosto kokoontui kolmesti. Läänin liikenneturvallisuusryhmä kokoontui vuoden aikana kerran. Liikenneturvallisuusryhmien kokouksissa kuultiin usein myös vierailuvia asiantuntijoita, jotka kertoivat ajankohtaisista liikenneturvallisuuteen liittyvistä asioista. Läänin liikenneturvallisuustoimijahankkeen ohjausryhmä kokoontui vuoden aikana viisi kertaa.

Maakunnalliset liikenneturvallisuusryhmät järjestivät vuonna 2005 yhteistyöseminaareja kunnille ja seutukunnille yhdessä läänin liikenneturvallisuustoimijan kanssa. Etelä-Savossa järjestettiin marraskuun alussa kuntaseminaari ”Uusi nuotti kuntien liikenneturvallisuuteen” Mikkelin seudun viidelle kunnalle. Seminaarin tarkoituksena oli aktivoida kuntien hallintokunta-kohtaisia liikenneturvallisuustyötä ja kannustaa kuntia yhteiseen seudulliseen liikenneturvallisuustyöhön (liikenneturvallisuussuunnitelmien tarkistamiseen). Pohjois-Savossa järjestettiin vastaavanlainen tilaisuus Sisä-Savon kunnille. Pohjois-Karjalan maakuntaryhmän kuntatyön painopisteenä olivat kuntakäynnit, joita tehtiin kuluneena vuonna kolmeen kuntaan yhteistyössä liikenneturvallisuustoimijan kanssa.

Tiedottaminen on osa liikenneturvallisuusryhmien perustyötä. Ajankohtaisista liikenneturvallisuusasioista on tiedotettu muun muassa järjestettyjen tapahtumien ja seminaarien yhteydessä. Liikenneosaston Internet-sivuilta www.laainhallitus.fi/ita löytyy muun muassa läänin kaikkien kuntien liikenneturvallisuusyhdistyneiden yhteystiedot, lääninhallituksen asettamien liikenneturvallisuusryhmien jäsenten tiedot sekä läänin liikenneturvallisuussuunnitelma. Tämän lisäksi sivuilta on linkit muun muassa Liikenneturvan ja Tiehallinnon sivuille. Uutena asiana sivuille on lisätty läänin liikenneturvallisuustoimijahankkeen osio, jossa on kuntakortit, läänin liikenneturvallisuustoimijahankkeen vetäjien yhteystiedot sekä ajankohtaisia liikenneturvallisuustietoja.

Enon, Polvijärven ja Suonenjoen kunnat saivat liikenne- ja viestintäministeriön jakamaa kuntien liikenneturvallisuustyön kannustinrahoitusta liikenneturvallisuussuunnitelman laadintaan vuonna 2005. Lääninhallituksen edustajat olivat mukana hankkeiden ohjausryhmissä näissä kunnissa.

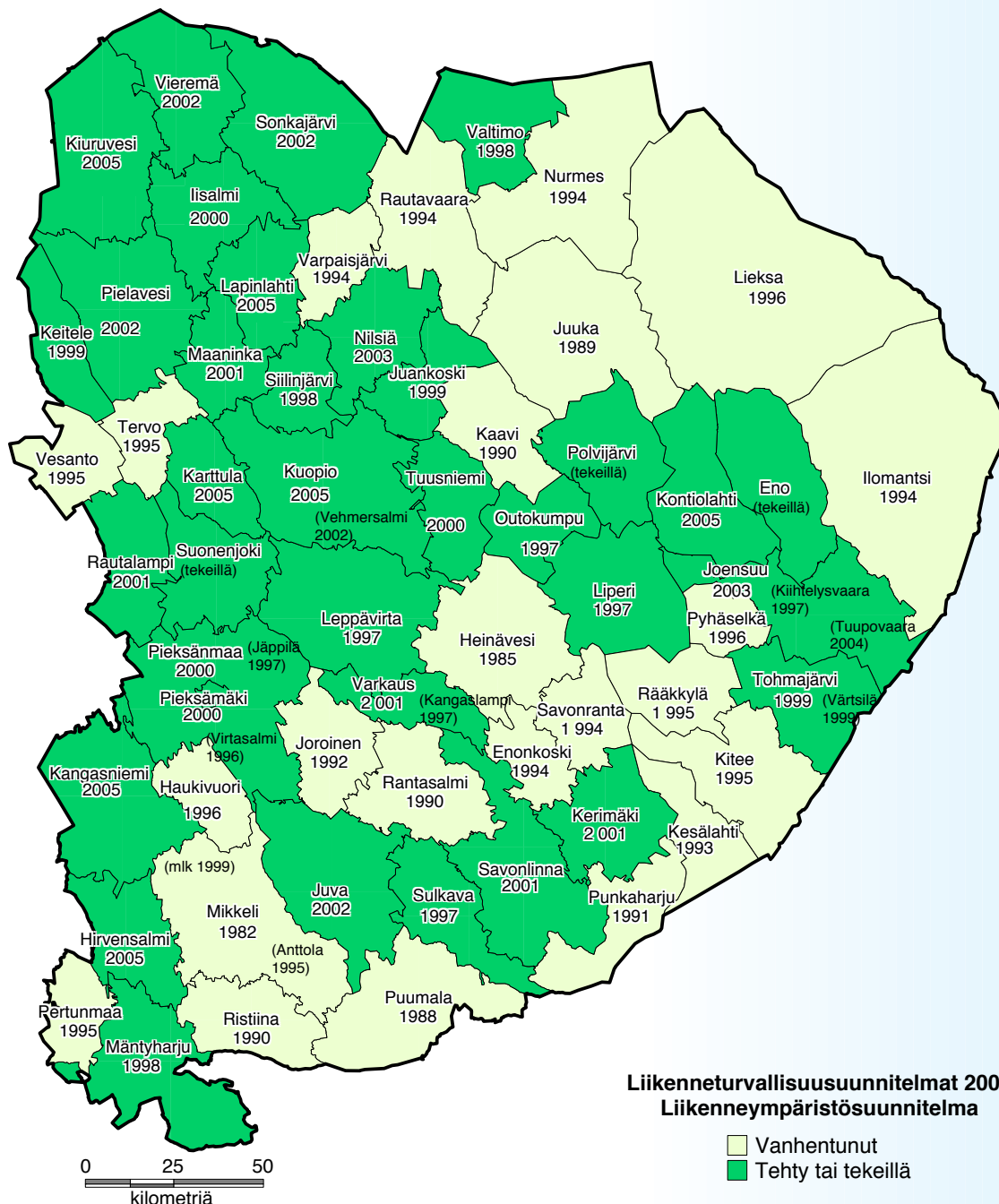
Läänin vuotuisen liikenneturvallisuuspalkinnon saivat Kontiolahden kunta Pohjois-Karjalasta ja Mikkelin Lähemäen koulu Etelä-Savosta.

Itä-Suomen lääninhallitukseen on nimetty poikkihallinnollinen päihderyhmä, jossa on mukana läänin liikenneturvallisuusryhmän sihteeri. Ryhmän työn tavoitteena on koota alkoholihaittojen ehkäisy- ja vähentämistoimet jäsentyneeksi kokonaisuudeksi, jossa yhteistyö edistää tavoitteiden saavuttamista. Hankkeen tiimoilta on järjestetty useita seminaareja ja muita tilaisuuksia. Tilaisuuksista on tiedotettu ajoittain myös liikenneturvallisuusryhmien jäsenille hankkeen vetäjän (sosiaali- ja terveystieteiden osasto) toivomuksesta. Päihderyhmä on tehnyt muun muassa kuntakäynnin Kangasniemen kuntaan, suunnitteilla on myös muita kuntakäyntejä. Näissä tilaisuuksissa on ollut myös liikenneturvallisuuskokouksia mukana.

Liikenneturvallisuusryhmistä koottiin vuoden aikana erilaisia pienryhmiä valmistelemaan vireillä olevia hankkeita. Lääninhallituksen edustajat osallistuivat Etelä-Savossa SKAL:n (Suomen Kuljetus- ja Logistiikka) liikenneturvallisuustilaisuuteen ja Autoliiton Auton päivä -tapahtumaan. Liikenneturvallisuusryhmien jäseniä osallistui Pohjois-Karjalassa päivähoitohenkilöstölle järjestettävään koulutustilaisuuteen, valtakunnalliseen turvalaittepäivään sekä Katsastusten Yö -tapahtumaan sekä vuotuisiin rengasratsioihin ja koulutapahtumiin. Tämän lisäksi Pohjois-Karjalan maakuntaryhmä kokosi maakunnan liikenneturvallisuuskatsauksen yhdessä liikenneturvallisuustoimijan kanssa. Pohjois-Savon maakuntaryhmä osallistui opetus- ja kasvatus/koululaiset -teeman ympärille rakentuvan maakunnallisen seminaarin valmisteluun. Maakunnassa suunniteltiin myös liikenneturvallisuusryhmän jäsenistä koostuvan suppeamman tiedotusryhmän perustamista. Tämän lisäksi Pohjois-Savon maakuntaryhmä tuki syksyllä toteutunutta liikenneturvallisuuteen painottuvaa radio-ohjelmasarjaa.

12.5 Kuntien liikenneturvallisuustyön tila

12.5.1 Liikenneturvallisuussuunnitelmien määrä ja laatimisvuosi

KUVIO 51. Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelmat (liikenneympäristösuunnitelmat) valmistumisvuoden mukaan vuonna 2005

Kuvioselitykset: Vanhentunut suunnitelma (suunnitelma valmistunut ennen vuotta 1997)

Tehty tai tekeillä oleva suunnitelma (suunnitelma valmistunut vuonna 1997 - 2005 tai sitä ollaan tekemässä) suluissa kuntien suunnitelmavuodet

Liikenneturvallisuussuunnitelmista tarkasteltiin erikseen suunnitelman ympäristösaa ja kasvatus-, valistus- ja tiedotusosa (KVT). Itä-Suomen läänin tilanne on hyvä liikenneympäristösuunnitelmien osalta sikäli, että jokaisessa läänin kunnassa oli valmis liikenneympäristösuunnitelma vuonna 2005. Näistä suunnitelmista 59 prosenttia oli ajantasaisia (valmistuneet vuonna 1997 tai sen jälkeen). Tilanne huononi edelliseen arviointi-

12.5.2 Liikenneturvallisuusryhmien määrä ja toiminta-aktiivisuus

Itä-Suomen lääninhallitus järjesti syksyllä 2005 kuntien liikenneturvallisuustyötä koskevan kyselyn, joka osoitettiin läänin kuntien liikenneturvallisuusyhdyshenkilöille. Kyselyn tavoitteena oli kartoittaa kuntien liikenneturvallisuustyön nykytilannetta. Kyselyyn vastasi 81 prosenttia läänin kunnista. Myös liikenneturvallisuustoimijahankkeen kuntakyselyn vastauksia hyödynnettiin tässä tarkastelussa.

Hieman yli puolessa (54 %) läänin kunnista toimi liikenneturvallisuusryhmä. Kokonaistilanne on pysynyt lähes ennallaan edelliseen arviointiin verrattuna, sitä vastoin maakunnallisia muutoksia on tapahtunut jonkin verran. Etelä-Savossa kuntien liikenneturvallisuusryhmien lukumäärä on vähentynyt selvästi edelliseen arviointiin verrattuna. Kyselyyn vastanneista kunnista vain 29 prosentissa toimi liikenneturvallisuusryhmä, kun vuonna 2003 toimivia liikenneturvallisuusryhmiä oli vielä 41 prosentissa kunnista. Pohjois-Karjalassa liikenneturvallisuusryhmiä toimi 64 prosentissa kunnista ja Pohjois-Savossa toimivia liikenneturvallisuusryhmiä oli 70 prosentissa kunnista. Tilanne on huonontunut hieman Pohjois-Karjalassa, sitä vastoin Pohjois-Savossa toimivia liikenneturvallisuusryhmiä oli parikymmentä prosenttia enemmän kuin edellisellä arviointikierröksellä.

Seudulliseen liikenneturvallisuusryhmään kuului ainoastaan 15 prosenttia vastanneista kunnista. Kunnan johdosta oli sitouttanut liikenneturvallisuusryhmät 38 prosentissa vastauksista. Ryhmistä runsas neljännes (32 %) käsitteli kuntalaisten liikenneturvallisuusaloitteita. Kuitenkin kuntien johdolle raportoidaan vuosittain kunnan liikenneturvallisuustyön tilasta vain 30 prosentissa vastanneista kunnista. Toimivat liikenneturvallisuusryhmät kokoontuivat yleensä 1 - 2 kertaa vuodessa.

Kunnat järjestivät liikenneturvallisuuskoulutusta vaihtelevasti eri hallintokunnille. Koulutus suunnattiin lähinnä opetustoimelle ja päivähoitosektorille. Kuntien keskimääräinen panostus liikenneturvallisuustoimiin vaihteli muutamasta tuhannesta eurosta aina kymmeniin tuhansiin euroihin.

Noin 20 prosentissa kunnista oli oma liikenneonnettomuuksien kirjaamisjärjestelmä. Nämä kunnat seuraavat liikenneonnettomuustilannetta poliisilta saatujen onnettomuustietojen avulla. Lääninhallituksen internet-sivustolle sijoittuvissa liikenneturvallisuustoimijahankkeen kuntakorteissa näkyy myös kuntien liikenneturvallisuustilanne. Yhtenäisen onnettomuustietojen kirjaamisjärjestelmän luominen nähtiin tärkeäksi asiaksi useissa vastauksissa.

Vastauksissa tuli esille vuosittaisen liikenneturvallisuustyön teemoituksen tärkeys, ja se, että teeman tulisi näkyä myös valtakunnallisessa liikenneturvallisuustyössä. Erityisesti pienet kunnat kokivat liikenneturvallisuustyöhön käytettävät resurssit liian pieniksi. Kun säästetään kaikessa, ei rahaa eikä aikaa tunnu riittävän tarpeeksi. Liikenneturvallisuustoimijahanketta ja sen mahdollisuuksia kuntien liikenneturvallisuustyön tukemiseen tulisikin markkinoida tehokkaasti.

12.5.3 Turvallisuuden sisällyttäminen koulukyytien ja muiden kunnan tilaamien kuljetusten arviointi- ja valintakriteereihin

Turvallisuus sisältyi kunnan koulukyytien ja muiden kunnan tilaamien kuljetusten arviointi- ja valintakriteereihin vain 22 prosentissa kyselyyn vastanneista kunnista. Kuitenkin 42 prosenttia vastanneista kunnista ilmoitti, että kunnan koululaisautonkuljettajilta edellytetään osallistumista liikenneturvallisuuskoulutukseen tai muuten oli laadittu yhteiset pelisäännöt koululaiskuljetusten liikenneturvallisuudesta. Turvallisuusnäkökohdat on kirjattu yleensä kuljetusten tarjouspyyntöasiakirjoihin. Eräässä kunnassa koulutuslautakunta on perustanut työryhmän, johon kuuluvat liikennöitsijöiden edustajat, koulutuslautakunnan edustajat ja viranhaltijat. Työryhmä on koonnut ”Koululaiskuljetusten säännöt -kirjasen”, jota päivitetään ja jota jaetaan muun muassa vanhempainilloissa. Kunnat huomioivat liikenneturvallisuusnäkökohtina muun muassa nollapromillerajan, matkustajien turvavyön käytöstä huolehtimisen sekä kaluston iän ja varustustason.

12.6 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Johtopäätökset

- Vaikka läänin liikenneturvallisuustilanne heikentyi tarkasteltaessa henkilövahinkoihin johtaneiden onnettomuuksien määrää, kunnat arvioivat alueensa yleisen liikenneturvallisuuden kohtalaiseksi hyväksi. Koko läänin keskiarvo yleiselle liikenneturvallisuudelle oli 3,4 (asteikolla 1 - 5). Rakenteellinen liikenneturvallisuus ja yhteistyö eri tahojen kanssa saivat hieman huonomman arvosanan kuin yleinen liikenneturvallisuus. Asenne- ja liikennekasvatus, liikenneturvallisuustyön organisointi ja hallintokuntayhteistyö arviointiin heikoimmiksi liikenneturvallisuustyön osa-alueiksi. Edelliseen arviointiin verrattuna tulokset olivat osittain täysin samat ja muutoksetkin pieniä.

- Liikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden määrä pysyi melko tasaisena vuosien 2001 - 2005 aikana, kuitenkin vuonna 2005 päästiin Itä-Suomen läänissä tieliikenteessä kuolleiden osalta kaikkein alhaisimpiin lukuihin. Toisaalta liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden lukumäärä kasvoi edellisiin vuosiin verrattuna. Läänin liikenneturvallisuussuunnitelmassa asetettuja määrällisiä tavoitteita tieliikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden osalta ei saavutettu. Rattijuopumustutkimuksien mukaan kiinnijääneiden rattijuoppojen määrä ei poikennut Itä-Suomen läänissä muusta valtakunnallisesta tasosta.
- Kuntien liikenneturvallisuussuunnitelmien keski-ikä on noussut edelliseen arviointiin verrattuna. Jokaisessa läänin kunnassa on liikenneympäristösuunnitelma. Tosin suunnitelmista 41 prosenttia on vanhentuneita. Vastaavasti ajantasainen kasvatus-, valistus- ja tiedotussuunnitelma on noin puolessa läänin kunnista.
- Läänin liikenneturvallisuusryhmät ovat toimineet niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Lääninhallituksen liikenneturvallisuustyötä rajoittaa eniten resurssipula.
- Liikenneturvallisuustyön taso vaihteli kunnittain. Reilussa puolessa läänin kunnista toimi liikenneturvallisuusryhmä, kuitenkin maakunnittaiset erot olivat suuria. Niissä kunnissa, joissa oli tuore liikenneturvallisuussuunnitelma, myös liikenneturvallisuusryhmien työ ja hallintokuntayhteistyö toimi yleensä paremmin kuin niissä kunnissa, joissa suunnitelma oli vanhentunut. Kuntien liikenneturvallisuustyötä häytti eniten resurssipula.

Toimenpide-ehdotukset

- Aloitetaan kuntien sitouttaminen läänin liikenneturvallisuustoimijahankkeen jatkoon ja rahoitusvastuuseen, jolloin siitä tulisi pysyvä osa läänin liikenneturvallisuustyötä. Turvataan toimijahankkeen kolmannen vuoden rahoitus liikenne- ja viestintäministeriöstä ja kehitetään yhteistyötä eri liikenneturvallisuustoimijoiden välillä.
- Aktivoidaan kuntia liikenneturvallisuussuunnitelmien uudistamisessa. Kasvatus-, valistus- ja tiedotusosa tulee sisältyä kuntien suunnitelmiin. Tavoitteena on, että kunnat tarkistavat ja uusisivat suunnitelmiaan 5 - 10 vuoden välein. Myös useamman kunnan yhteiset liikenneturvallisuussuunnitelmat ja liikenteen kokonaissuunnitelmat tulevat varteenotettaviksi vaihtoehtoiksi.
- Kuntien liikenneturvallisuustyön tukemisessa merkittävä rooli on ollut liikenne- ja viestintäministeriön myöntämällä liikenneturvallisuuden tutkimus- ja kehittämisrahalla. Liikenne- ja viestintäministeriön tulee myöntää kunnille tutkimus- ja kehittämisrahaa myös jatkossa.
- Yhtenäistetään ja tiukennetaan ajolupahallinnon kontrollia poliisihallinnon sisäisillä keinoilla kansalaisten oikeusturvan ja yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi.
- Tehostetaan lääkintäviranomaisten toimintaa ajoterveyden valvonnassa lain velvoittamalla tavalla liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Lähteet

Ajokorttiasetus (845/1990) muutoksineen <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19900845>
 Itä-Suomen läänin kuntien liikenneturvallisuusyhdyshenkilöille tehty kysely vuonna 2005, liikenneturvallisuustoimijahankkeen kysely 2005
 Itä-Suomen lääninhallitus (2003) Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelma 2002 - 2006
 Itä-Suomen lääninhallitus (2004) Itä-Suomen läänin peruspalvelujen tila 2003
 Kaakkois-Suomen tiepiirin ja Savo-Karjalan tiepiirin sekä poliisin toimittamaa aineistoa
 Poliisilaki (493/1995) <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950493>
 Rikoslaki 23 luku Liikennerikoksista (30.4.1999/545) muutoksineen
 Tieliikennelaki (267/1981) muutoksineen <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1981/19810267>
 Tilastokeskus (2001, 2002, 2003, 2004) Tieliikenneonnettomuudet ja Tilastokeskuksen ennakkotietoja vuoden 2005 onnettomuustiedoista
 Viitasalo, Veikko (2006) Kirjallinen tiedonanto. (Yleislääketiet. erikoislääkäri, tk-lääkäri)

ITÄ-SUOMEN LÄÄNINHALLITUKSEN JULKAISUSARJASSA (ISSN 1455-7428) ILMESTYNEET JULKAISUT VUODESTA 2001

Nro

- 40 Sosiaali- ja terveysosaston koulutuskalenteri 2001
- 41 Hakijavirrat Itä-Suomen läänistä muille yhteishakualueille ja muilta yhteishakualueilta Itä-Suomeen kevään 2000 yhteishaussa
- 42 Peruspalvelujen tila 2000. Lääninhallituksen toimialan peruspalvelujen arviointi. Maaliskuu 2001
- 43 Aikuisten ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijapalautteita Itä-Suomessa, maaliskuu 2001
- 44 Tiliviraston toimintakertomus v. 2000
- 45 Yhtä jalkaa, Itä-Suomen läänin diabeetikon jalkojenhoidon koulutus- ja kehittämistyöryhmän loppuraportti
- 46 Yleiset kirjastot Itä-Suomen läänissä vuonna 2000
- 47 Kiva koulu
- 48 Pohjois-Savon diabeetikkojen jalkojenhoidon tutkimus- ja kehittämisprojektin raportti
- 49 Perusterveydenhuollon lääkärtilanne Itä-Suomen läänissä. Huhtikuu 2001
- 50 Yhteistyötä perheiden terveyden hyväksi
- 51 Itä-Suomen lääninhallitus 4. vuosi
- 52 Nuori ja perhe terveydenhuollon portaikossa. Alueellinen hoitotyön asiantuntijatyöryhmä. Syyskuu 2001.
- 53 Varhaisnuorten elämäntaitojen vahvistaminen. Alueellinen hoitotyön asiantuntijatyöryhmä. Syyskuu 2001.
- 54 Eettisyys vanhusten hoitotyössä. Alueellinen hoitotyön asiantuntijatyöryhmä. Syyskuu 2001.
- 55 Tiedonkulku ja kirjaaminen perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä. Hoidon jatkuvuus, hoitotyön lähete / palautteita. Alueellinen hoitotyön asiantuntijatyöryhmä. Syyskuu 2001.
- 56 Itä-Suomen läänin opettajien täydennyskoulutus vuonna 2000, artikkelikooste.
- 57 Perheiden terveyden hyväksi. Julkaisu nro 50 venäjänkielisenä.
- 58 Mielekäs Elämä! Ohjelma Pohjois-Karjalassa 1998-2002. Väliraportti. Syyskuu 2001.
- 59 Koulutuksen perusturva Itä-Suomen läänissä. Perusturvan käsite, tila ja tulevaisuuskuvat. Elokuu 2001.
- 60 Luovuuden liekki. Laatua ja osaamista terveydenhuollossa.
- 61 Pohjois-Savon maakunnallinen sijaishuollon selvitys 1.9.-31.10.2001. Joulukuu 2001.
- 62 Pohjois-Savon päihdehuollon selvitys 2001. Joulukuu 2001.
- 63 Itä-Suomen huumehanke 2000-2001. Loppuraportti.
- 64 Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosaston alueellinen koulutuskalenteri vuodelle 2002.
- 65 Itä-Suomen läänin peruspalvelujen tila 2001. Lääninhallituksen toimialan peruspalvelujen arviointi. Maaliskuu 2002.
- 66 Tiliviraston toimintakertomus 2001.
- 67 Sivustustoimen peruspalvelujen arviointi vuonna 2001. Yhteenveto. Utvärdering av basservicen inom bildningsväsendet år 2001. Sammandrag.
- 68 Terveydenhuolto 2000-luvulle -hanke. Loppuraportti. Keski- ja Itä-Suomen yhteistyöalue.
- 69 Potilasasiamiestoiminta Pohjois-, Etelä- ja Itä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Keski-Suomen sairaanhoito piireissä vuonna 2000.
- 70 Itä-Suomen läänin päivähoitoselvitys 2001.
- 71 Itä-Suomen lääninhallitus 5. vuosi
- 72 Yleiset kirjastot Itä-Suomen läänissä vuonna 2001. Toimintatilastot.
- 73 Selvitys Itä-Suomen läänin opetustoimen kansainvälisestä toiminnasta v. 1999-2001
- 74 Itä-Suomen läänin liikenneturvallisuussuunnitelma 2002-2006.
- 75 Selvitys Itä-Suomen läänin terveyskeskusten ehkäisevän terveydenhuollon kehityksestä 1990-luvulla ja tulevaisuuden näkymät
- 76 Hakijavirrat Itä-Suomen läänissä kevään 2002 yhteishaussa
- 77 Mielekäs Elämä! -ohjelma Pohjois-Karjalassa 1998-2002. Loppuraportti.

- 78 Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyprojekti 1998-2002. Arvio projektin toteutumisesta Pohjois-Savon alueella.
- 79 "Että näkisi ja osaisi kysyä oikeita kysymyksiä" - kokemuksia naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyprojektista Etelä-Savossa.
- 80 Puhumalla paras - naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyprojekti 1998-2002. Pohjois-Karjalan alueellisen työryhmän prosessi- ja arviointiraportti.
- 81 Koulutuskalenteri 2003. Sosiaali- ja terveysosasto.
- 82 Arviointi ja itsearviointi projektin työvälineenä.
- 83 Itä-Suomen läänin peruspalvelujen tila 2002. Itä-Suomen lääninhallituksen toimialan peruspalvelujen arviointi maaliskuu 2003.
- 84 Pohjois-Savon verkostoituvat erityispalvelut (VEP). Selvitys Ylä-Savon kuntien sosiaalipäivystyshankkeen synnystä.
- 85 Tiliviraston toimintakertomus 2002.
- 86 Sosiaalityöntekijöitä, onko heitä?
- 87 Vuosi 2003. Itä-Suomen lääninhallituksen vuosijulkaisu.
- 88 Yleiset kirjastot Itä-Suomen läänissä 2002
- 89 Virallista mieltä, ihmisten kieltä - Itä-Suomen lääninhallituksen viestintäsuunnitelma
- 90 Kansaneläkelaitoksen matkakorvaukset ja matkojenyhdistely
- 91 Ikääntyvien työntekijöiden terveyden edistämisen toimintamallien laatiminen työterveyshuoltoon 1.1.2002 - 30.11.2003. Loppuraportti.
- 92 Koulutuskalenteri 2004. Itä-Suomen lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto.
- 93 Pohjois-Savon kuntien sosiaalihuollon erityispalvelut nyt ja tulevaisuudessa. Verkostoituvat erityis- palvelut -hankkeen Pohjois-Savon johtoryhmä.
- 94 Itä-Suomen läänin peruspalvelujen tila 2003. Itä-Suomen lääninhallituksen toimialan peruspalvelujen arviointi, maaliskuu 2004
- 95 Tiliviraston toimintakertomus 2003
- 96 Yleiset kirjastot Itä-Suomen läänissä vuonna 2003/Toimintatilastot
- 97 Vuosi 2004-2005 - Itä-Suomen lääninhallituksen vuosijulkaisu
- 98 Itä-Suomen lääninhallituksen ostoliikenteen vaikuttavuus
- 99 Itä-Suomen tavoite 1 -ohjelmalla rahoitetut kulttuurihankkeet 2000-2003
- 100 Hakijavirrat Itä-Suomen läänissä vuonna 2004 alkaneessa koulutuksessa
- 101 Koulun ovi sulkeutuu - avautuvatko uudet ovet?
- 102 Koulutustarjonta 2005, Sivistysosasto
- 103 Koulutuskalenteri 2005, Sosiaali- ja terveysosasto
- 104 Itä-Suomen läänin peruspalvelujen arviointi 2004. Itä-Suomen lääninhallituksen toimialan peruspalvelujen arviointi, maaliskuu 2005.
- 105 Tiliviraston toimintakertomus v. 2004
- 106 Pohjois-Savon aikuiskoulutuksen alueellinen toimenpideohjelma
- 107 Etelä-Savon aikuiskoulutuksen alueellinen toimenpideohjelma
- 108 Pohjois-Karjalan aikuiskoulutuksen alueellinen toimenpideohjelma
- 109 Vuosi 2005-2006, Itä-Suomen lääninhallituksen vuosijulkaisu
- 110 Vanhusten laitoshoido ja palveluasuminen Itä-Suomen läänissä vuonna 2004
- 111 Yleiset kirjastot Itä-Suomen läänissä vuonna 2004
- 112 Yrittäjyysasennetta, -valmiuksia ja -taitoja. Itä-Suomen lääninhallituksen sivistysosaston vuosina 2000 - 2004 osarahoittamien yrittäjyyskasvatushankkeiden arviointi
- 113 Koulutustarjonta 2006, Sivistysosasto
- 114 Noste-koulutuksen opiskelijapalaute vuodelta 2005
- 115 Itä-Suomen läänin kuntien liityntäliikenneselvitys
- 116 Itä-Suomen läänin peruspalvelujen tila 2005. Itä-Suomen lääninhallituksen toimialan peruspalvelujen arviointi, maaliskuu 2006